

quam q̄ non loquit̄ de duratione in ista sua latitudine
 que comprehendit coexist̄ rei ad tempus imaginariū
 in ista sua exia, ē in 1° instanti, s̄ in tempore subsequenti,
 ut dictum est; et h̄ylice, q̄ cum peculiari p̄t̄m duratio-
 nis agnoscat, eam nihilominus ab exia non magis distin-
 quit, quam id actione isematissem, consistat aut̄ consistere
 uarietatem non efficere peculiare p̄t̄m d̄m a p̄t̄is
 uariet̄, arginōs neque duris p̄t̄m d̄m ab exia
 constituet, sed in eodem cum exia reponet̄.

Dein nos inquirimus p̄t̄m, perquam res co-
 exist̄ tempore imaginario, ut aut̄ non coexist̄
 tempore rei imaginario per illam instantionem p̄t̄is, ut
 patet, per exiam uō non coexist̄, ut ostendimus s̄ obliuō,
 et ipse Suar. faceri debet, qui n̄ mult̄ exiam in 1° instanti
 uocari durationem; et n̄t̄ a p̄t̄is, q̄ p̄t̄is q̄ inser-
 uiat. Denique t̄ illa inatio est aliquid, t̄ n̄t̄: si
 est aliquid, t̄ iam erat in 1° instanti exia, arginō iam
 res per illud durabat, q̄t̄ Suar. non ad n̄t̄is, t̄ non erat,
 et n̄t̄ neque in 2° exit, q̄ n̄t̄ apparet cā, a qua in 2°
 instanti sit p̄ductum: si n̄t̄ est, n̄t̄ efficit̄, neque con-
 ducet ad durationem, ut ostendimus s̄ & Al̄.

Ex quo et̄ requirit̄ non esse ad m̄t̄endam ali-
 quā oriam, qui dicunt durationem esse mo-
 dum ex̄ n̄a rei d̄m ab exia, et ab ipsa effia rei, q̄
 s̄ in re permanente, s̄ in successiva sic in perpetuo
 fluxu, sicut tempus imaginariū, cui consist̄. Nam
 in 1° non apparet cā, a qua talis m̄t̄is perpetuo effi-
 ciat̄: deinde incredibile uid̄ est rem esse in perpe-
 tuo fluxu perdendi, et acquirendi talem entitatem mo-
 dalem positivam.

sequit̄

Sequitur ex dictis nō habens in se mē
dicam ipse, in quo quiescat illius. Fortasse con
quiescat si dicitur res nō esse in tempore imaginario. Si tempus
in ipsis rebus, quibus concipimus illud tempus, ut aliquid
decurrit, et durans cō. res, ita ut potius illud rebus affe
gamus ad insensibilem aliquid fieri, quam res ipsa in illo con
cipiamus: arguit rem durare, s. temporari nō aliquid sic,
quam tempus illud imaginarium durare cō. illam rem,
et durare per se, nō aliquid sic, qm tempus tan
diu durare cō. rem, quamvis s. l. in nostro hemispher
eis tunc per vigesimam 4. am p. m. sua resolutionis circa
terram. Ad qd qd non est opus aliqua p. m. positio
na, neque ex nā. h. i. neque per rā. l. m. dista a re
durante, q. a. sufficiens est durans per illam negati
uam durationem, s. imaginariam extrinsecam, qm
in ipsa re possumus cum finito concipere tanquam
f. m. aliquam realem positivam, ut in aere bene
bras, per quas se renebratus. Itē f. m. Duradur
261 s. sic. 23. q. 38.

Ob 1. Tempus imaginarium est aliquid negativum;
q. n. pot. consistere p. m. durationis, concedo
estum; neque multum curio de p. m. durati p. m. idioe
vulgare, qd sit ens reale, positivum, est. Sicut de p. m.
habitu non est multum curandum, nec de alijs, ut
diximus d. 4. Insuperia cum nō admittamus huiusmo
di p. m. saltem illis rationibus, q. coiter requiri vi
lent, non tenemur asserere aliquam f. m. realem
positivam, quae tale p. m. consistat.

Ob 2. ex eo qd res sic indiciat, ad hoc t. illud
spacium imaginarium, asseramus aliquam
f. m.

partem, per quam ad hoc potius, quam ad illud deuenit, quam
 uocamus ubi, sed et res est de se indiens ad hoc, et ad illud
 tempus imaginarium, quod per aliquam partem deuenit ad hoc,
 potius, quam ad illud. Nec ratio: diuersa ratio est, quod spa-
 tium imaginarium est immobile, atque in induria, quae est
 in subiecto ad hoc, et ad illud spatium tolli non potest, nisi sub-
 iectum ipsum, quod est locandum, iungat sibi eadem spatium,
 non potest aut illud sibi iungere, nisi ad illud accedat, quod cum
 sit immobile, non uenit ad subiectum, sed subiectum debet ad illud
 ire, si uero eam ad illud, debet se mouere, mouere autem
 agere, agere non sine uia, uia uero est ubi, per quem
 subiectum potest deuenire ad hunc potius, quam ad illum lo-
 cum, cum sit indiens ad utrumque: at uero tempus ima-
 ginarium est mobile, et res, in quantum est est immobi-
 lis, et ideo tempus per se tollit induriam, quae est in
 subiecto ad hoc potius, quam ad illud tempus, quod per se
 ipsum uenit ad subiectum immobile, et se adiungit illi,
 atque tempus subiectum facit, quod res deuenit ad duran-
 dum subiectum, et non trans: cum autem tempus se moueat
 ad subiectum sine ulla actione, et motu reali, non in-
 dicit ulla partem producta, ut se uniat cum subiecto, sed per se
 ipsum se uniat cum illo, quod quod in se est, nihil agit, nec rea-
 li unione potest uniri cum aliquo, ut patet.

Insubstantis res et quod non mouetur, acquirit ubi,
 ubi quod hoc in loco producit, cui per aliquod
 ubi uenit, antequam moueatur, et non ideo determinari
 ad hunc locum per aliquam partem, quod mouetur ad illud.
 Dist. autem: et quod non mouetur, quae motus localis est
 successiuus acquisitionis ubi locationum, acquirit ubi, id
 est: et quod non mouetur, quae motus localis est simplex
 applicatio.

applicatio ad locum sine successione, acquirit ubi, neq. o-
lms. Nam qn' res in aliquo loco ponitur, h' non mo-
uatur loco successione, mouetur tñ loco non successione,
i applicatio ad aliquem locum, ad quem alius non p-
cepit. Sicut et qn' mouetur successione, semper i. p. dicitio.
i. p. dicitio, est applicatio ad locum, ad quam non p-
sistit alia, a loqui daretur infinitus processu, et nun-
quam incipere moueri, moueri aut loco est acqui-
re ubi in spatio imaginario: qui motus erit successione,
si unum ubi acquiritur post aliud, non ita si non acquira-
tur unum post aliud, ut patet. Est uero talis
applicatio rei ad locum, qn' in eo ponitur, adhuc dici
potest acceptus illius rei ad locum, q' locus concipitur
ut immobilis, et illa res ut mobilis de nihilo ad lo-
cum, qn' ponitur.

Replicabis tempus non est detrahendum ad hoc
substantum; et per aliqd a se distans de-
trahitur. Respondeo ita: nam tempus h' non sit de-
trahendum ad hoc no substantum, est tñ detrahendum ad haec oia
substanta, quae modo sunt in rerum natura, ita ut non possit
sit esse tempus aliorum, neque possit non esse tempus
istorum, q' modo sunt, q' quae modo sunt, concipi possunt
sunt modo in suo esse, neque possunt non esse non
aptabilia in suo esse, si modo sunt: non ita, quae
modo non sunt: sicut ipsius oium possibilitatum, est de-
trahendum ad oia possibilitata, ita ut non possit ipsius aliorum,
neque possit non esse ipsius horum possibilitatum, q' de facto
sunt possibilitata; et quemadmodum iste ipsius per se, et
non per aliud distans est detrahendum ad oia possibilitata,
ita tempus hodiernum est detrahendum per se, et non
per.

per aliud ad oia subta, q. modo sunt.

Sed adhuc restat explicandum, qd, sit hoc tempus imaginariu, qd dicimus esse in rebus, & in quo videmus p̄cipuissime consistere durationem. Valencia, q. oium p̄fundissime speculans est hanc m̄m, d. p. d. 1. q. 10. p̄o. 1. merito dixit in Et. Atque haec, durationem frequenter esse in ore, s̄ non ab oibz recte percipi, & in Et. qd ad 2^m, docet durationem esse concepitilitatem rei in suo esse, & aptitudinem quandam, & non repugniam, ut vere ethicari exire. Un' minima est duratio illius rei, de qua set in' post' concipi, qd sit in esse, qd per ipsum non plus durans, qm satis sit, & requiratur, ut sine idictione id vere concipiat: maior est, de qua saepius id concipi pot': maxima, & infinita, qua est aeternitas, est illa, de qua ita pot' id concipi, ut se' per et potuerit antea' per priorem, & priorem ipsum sine id, & similit' semper post per alteriorem, & alteriorem sine ultimo. Infinita id a se' antea' est illa, de qua semper pot' id concipi sine id ipse, & infinita a se' post est illa, de qua semper potest id concipi sine ultimo ipse. Ita ferè Valencia.

Addit un' hanc veram concepitilitatem p̄cipu' esse negatiuam destructioni, quoniam vocat ipsum negium. In quo placere non potest, qm' agnoscat p̄cipu' durans q. ut videt' ad p̄cipu' requiritas, non recte insinuat p̄cipu' rationem huius p̄cipu' in aliquo negatiuo: p̄cipu' cum destructio, & corruptio rei sit negatio, & dicitur nequeat negatio negationis, ut patet, & nos ostendimus d. 2. sec. 1. Et. Ceterum. Amice un' interpretari pos-

sumus.

015
sumus balentiam, si dicamus illum loqui & ipse repō
in modo explicandi, sed in se ipsa posuero, sicut sub in
dici solent id, qd non est in alio, cum tñ sit aliquid po-
situm.

Unde n' repugnat ut vere res concipiatur in
esse, debet opponi repugnat, ut in esse vere
concipiatur, repugnat aut, ut res in esse vere concipia-
tur, est non esse rem in se ipsa, q' si esset in se ipsa,
posset vere concipi in esse; agitur non repugnat, ut vere
in esse concipiatur, videtur quod sit rem esse in rerum
nā, & ita duratio videtur rata exitū rei, non medi-
sumpta, & mala, idque apta est vere concipi; & illa ve-
ra conceptibilitas in esse: ac cum vera conceptibilitas
in esse sit opposita non vere conceptibilitati in esse,
ut dictum est, quae est negās, illa aptitudo ad veram
receptionem in esse, exit aliquid positivum, qd non vi-
detur esse aliud, nisi ipsa rata exitū rei mala sum-
pta, q' illa aptitudo non est aliqua frāctio virtutis
se dista ab exitū, ut patet: maxime cum res non
desinere durare, tñ nullus illius esset positū, a quo
vere in esse concipi posset. Unde inia Molina non
videtur ois absurda, si recte explicet.

Denique ex his oribus solis, quam vere di-
xerit Augustinus lib. 11. Confessionum c. 14.
| Quid est q' tempus? Si nemo ex me quærat, scio: si
querenti explicare velim, nescio. | Ego vero fateor
me non solum nescire id explicare, sed neque posse recte
concipere: in hac tñ applicatōe magis placet id, quod
ultimo loco est insinuation, nimirum durationem, sive
tempus in rebus esse ipsam ratam exitū, & ratum

esse verum. Unde quoad illud, si illud dicitur illam
 esse, vere dicitur, ideo illud vere potest concipere rem, quae
 durat, quoad durat, et quod Deus semper durat, cum sit
 aeternus, ideo illud semper potest Deum concipere esse, et
 dicere, quod Deus sit; si ita crederetur, quod nulla, sicut a se an-
 te, est aeterna, et plures quam brevissimo tempore in
 esse perseverant. Ideo a posteriori colligimus
 omnia non durare, si illud non possit vere concipere illam in
 suo esse, et sic dicitur durare per se. Et sequitur, non diffi-
 ciliter, quod facile est, et ideo non nostris, patris, si non
 explicat quod sit illa duratio imaginaria, per quam se-
 detur ad durandum hodie, et non cras.

Sectio 5.

Alia diffinitio duratorem explicans.

Duratio dicitur duratio in permanentem, et suscep-
 tivam. 1^a diffinitio est, dicitur in rebus crea-
 tis duratio permanentis? Res affirmativa cum sic dicitur
 ex S. Th. 1. p. q. 10. a. 4. et 5., Alenci 1. p. q. 12. mem-
 bro. 9. a. 3. in corpore, et ad 2^m, et ex alijs quos re-
 quirit Molina ad locum cit. d. Th. a. 5. d. c., Bar-
 tholomaeus d. 33. c. 3., Suarez in Met. d. 50. sect. 5. n. 8.
 Pro 1^a illa res non durare permanentem, cuius omnia simul
 per aliquo saltem instanti vere concipi possunt in
 esse, si plures res creatae tales sunt, quod est.
 2^a diffinitio est, dicitur in rebus creatis
 duratio successiva? Res affirmativa cum Suarez,
 et alijs citat. Pro 2^a durare successivam dicitur in

la res.

la res, cuius oēs sit p[ar]t[es] p[er] aliquo tempore in esse uer-
se concipi non possunt, qualis est motus localis, deter-
minatus v[er]o unius loci, motus. n. ille certus, & deter-
minatus nunquam labuit oēs suas p[ar]t[es] in esse sit per-
manentes, & singula p[ar]t[es] aliquā fuerint uerē concepti-
biles in esse, aq[ui]n' durāo successiua n' pot' dici nisi deor-
d, n' uerō de p[ar]t[es] s[ed] i[n] lat[er]e sursum. Ita enī succes-
sio nit[ur] est p[er] negatiua simultanea exia, q[ui] potest aspen-
si, si v[er]o. Hinc me p[er] onas p[er] eandem nō p[ar]t[es] p[ar]t[es] pon-
ctionis, oblationum in tota illa loca, n' transeun-
do enī p[er] medium, s[ed] conueniendo sit oēs illas oblatio-
nes in me p[er] illud spatium. Vn' durāo p[er] mar-
nem, & successiua s[ed] rem p[er] illa n[on] d[ur]are non diuine
ep[ist]o[la], ut p[ar]t[es].

3. diff[er]t[ur] est Quid sit aeternitas, et in
quo differat à duracionibus creati, De-
finitio aeternitatis à Boetio 5. de Consolatione tra-
dita, & ueriter recepta sic habet: / Aeternitas est
indefinibilis, finita tota sit, & perfecta possessio /
Per illam p[ar]t[es] p[ar]t[es] / indefinibilis / excludit o[ra] dur-
rao, q[ui] habet, & habere pot' p[ar]t[es] p[ar]t[es], aut finem. Per illam p[ar]t[es] p[ar]t[es] /
excludit durāo successiua. Per illam / Perfecta
possessio, excludit durāo est in p[ar]t[es] p[ar]t[es], s[ed] participata, q[ui]
est in Angelo, qui ab aeterno creati, q[ui] cum p[ar]t[es] p[ar]t[es]
desinere cessante actione creatiua dei, non p[ar]t[es] p[ar]t[es]
perfecta possessio, id n. q[ui] desinere, & amitti pot', non
perfecta possidet. Vn' conuenit q[ui] sit aeternitas, &
in quo dicit a duracionibus creati. Durāo n. creati
est terminabilis, & successiua, & n' perfecta possi-
det; Aeternitas u[er]o est exia dei, q[ui] d[ur]are non pot', nec

est successiva, nec imperfecte possidetur. Illa pars
 [sic] ostendit talem esse propriam rei unam, q̄
 id, q̄ est ineliminabile, et totum simul, et independentem
 ab alio, non pot̄ esse, nisi perfectissimum genus ontis, q̄
 est unum, qualis est Deus. Cetera vide in § 20 C
 c. 9. de decem p̄ntis q. 3. et apud A. A. D. utat.

Sectio 6^a

De Habitibus.

Habere, & habitus est, quo aliquis dicitur esse
 vestitus, & armatus. Ad quod q̄ p̄ntum, cum perti-
 nent m̄ti, non pauci sunt, q̄ non pariter oia p̄ntia
 utasse in x̄o ore gr̄a l.̄ divisa: copunt. n. sic p̄ta dicitur
 re, qua visum moveant, v. g. quoties singulum dicitur,
 & abstrahit, toties deperdere, & acquirere quendam mun-
 ditatum intrinsicam à p̄ntia locali, et à reliquis acci-
 dentibus dicitur. Quod si induatur soria, non ita facile
 concedunt talem modum, eod̄ simia à n̄a acceperit
 pellem, et pilos, quibus possit esse contenta sine alijs
 vestibus. In statu quoq̄ ut, & imagine lignea, sive
 lapidea, & pictoris, ac speciosis ornata vestibus, talem mo-
 dum non admittunt, q̄ vestes non sunt ex se ordinatae ad
 corpus lapideum, & ligneam: quasi vero talem ordinem
 habeant in corpore carneum.

Similiter si quæramus, an esse armatum perti-
 neat ad hoc p̄ntum? Respondeo d. 55. sec. 2.
 n. 4. arma defensiva pertinere ad hoc p̄ntum, non ita
 arma offensiva, ac si hoc p̄ntum sit persona ecclesiastica

q̄ imcat.

qua timeat periculum irregularitatis, et dno nullo offen-
dere, si vult se defendere: agitur opus sit appropiare aliud
primum localem, sive seculare per artem offensivum, q^o hoc quod est
gestare gradium, aliqd reale est, et non debet manere ex
primum. Habere q^o vestes, n^o aliud est, quam vestepha-
bere primum localem proximam meo corpori. Quae non est vo-
ca denominatio extrinseca, sed p^o intinseca, p^o extrin-
seca, desumpta à mea p^o, et à p^o vestium, et pertinet
ad primum relativi, et dici pot^o coe^o in loco: agitur pecu-
liare non constituit primum: a loqui cum portare vestes
n^o aliud sit, quam habere illas, relativi coe^o, s^o p^o in-
quiritatis locali: et portare pondus, portare puerum
in ulnis, amplecti, conuiuari, esse vicinum in domo, et
similes denominationes speciale primum requirunt, q^o
similes relativi fundant.

Haec sunt, qua calo auspice et omniuersa
Phylosophia q^o temporis angustijs desenti-
enda, et vobis inulcanda iudicavimus oportere primum; in
quibus si aliqua fortasse novitate species, aut ima-
go aliquando occurreret, ignosceret facile, qui non vir-
mia aliqua opinandi cupiditate id factum credit,
sed eo potius animo, ut auditorum ingenia non facile
aspuescant desiniosa quadam humilitate antiqui
opinionibus auctoritate magis, quam ratione plu-
cente adhaerere, sed et rationem aliquam de no-
vo indagare, et attentius aliquando p^omutari, q^o
si n^o in opposita sua incommoda ad cavendum,
qua latibula ad demerendum; sic n^o fiet, ut
in die phylosophica q^o à noua p^o inlucra, et
labore nouam quoque lucem accipiant. Deha
novitate.

novitate dixit D. Bernardus in Epistola ad fratres de
 Monte dei de vita solitaria: | Novitatem discipu-
 linoas nequam hominum imperiorum, qui cum manifes-
 tum lumen veritatis omnibelinare non queunt, de solo
 nomine novitatis cavillanti, veteres ipse, et in ve-
 ri mente nesciente nova meditari: utres ueteres, non
 capientes uinum novum. Sed hac novitas non est no-
 bella uanitas. | Ita que finem posuimus nostre Pre-
 qua fecit Deus, ut in ipis et locum, et in uestram
 cadat utilitatem.

Eborae uigesima die Maij 1631. in peruiobis S.
 Mansij Aposto i Eborensis.

